

CURS ESPECIALITZACIÓ DOCUMENTALISTA AUDIOVISUAL I FILM RESEARCHER

RESUM DESCRIPTIU

CATALÀ

La Universitat Oberta de Catalunya, en concret UOCX i els Estudis de Ciències de la Informació i Comunicació, tenen una formació de postgrau: l'especialització en Documentalista audiovisual i film researcher des de l'any 2013 (març). Fa cursos que és l'única formació d'aquestes característiques a l'Estat espanyol. El creditatge és de 12 ECTS que reparteixen continguts entre 3 assignatures: Documentació audiovisual (4ECTS); Documentació Televisiva (4ECTS) i Film Researcher (4ECTS).

L'equip docent de l'especialització és un dels punts forts del programa ja que són documentalistes audiovisuals de gran nivell i que estan en actiu en mitjans de comunicació o productores audiovisuals, i també amb una llarga experiència docent. La titulació s'ofereix una vegada al curs acadèmic, el primer semestre, i té una durada d'octubre a gener i s'imparteix en llengua castellana.

CASTELLÀ

La Universitat Oberta de Catalunya, y en concreto UOCX y los Estudios de Ciencias de la Información y Comunicación, tienen una formación de posgrado: la especialización en Documentalista audiovisual y film researcher desde el año 2013 (marzo). Hace cursos que es la única formación de estas características en el Estado español. El creditaje es de 12 ECTS que reparten contenidos entre 3 asignaturas: Documentación audiovisual (4ECTS); Documentación Televisiva (4ECTS) y Film Researcher (4ECTS).

El equipo docente de la especialización es uno de los puntos fuertes del programa puesto que son documentalistas audiovisuales de gran nivel y que están en activo en medios de comunicación o productoras audiovisuales, y también con una larga experiencia docente. La titulación se ofrece una vez en el curso académico, en el primer semestre, y tiene una duración de octubre a enero y se imparte en lengua castellana.

ANGLÈS

The Open University of Catalonia, and specifically UOCX and the Information and Communication Sciences Studies, have postgraduate training: the specialization in audiovisual documentary and film researcher since 2013 (March). It has been the only

training of this type in Spain for years. There are 12 ECTS that distribute content between 3 subjects: Audiovisual documentation (4ECTS); Television Documentation (4ECTS) and Film Researcher (4ECTS).

The teaching team of the specialization is one of the strong points of the program as they are high-level audiovisual documentarians who are active in the media or audiovisual productions, and also with a long teaching experience. The degree is offered once per academic year, the first semester, and lasts from October to January and the language is Spanish.

PARAULES CLAU

documentació audiovisual, documentació cinematogràfica, film researcher, sortira professional, formació, online

PALABRAS CLAVE

documentación audiovisual, documentación cinematográfica, film researcher, saldrá profesional, formación, online

KEYWORDS

audiovisual documentation, cinematographic documentation, film researcher, professional outing, learning, online

AUTORS

Candela Ollé, Iris López de Solís, Carlos Martín i Alicia Parras.

1. INTRODUCCIÓ

La documentació és una disciplina científica que recopila, emmagatzema, analitza i difon la informació que contenen els documents de diferent tipologia i formats. L'objectiu és que aquesta informació pugui ser accessible per a una posterior recuperació i, a la vegada, que pugui ser preservada a llarg termini. En el cas concret de la documentació que posa el focus en els audiovisuals parlem d'un "conjunto de ciencias técnicas documentales al servicio de la producción de informaciones de actualidad, el incremento de su calidad, su almacenamiento, conservación, su difusión y reutilización" (Codina, 2001). I la

documentació en mitjans, anomenada també documentació audiovisual o documentació periodística, pot especialitzar-se en documentació en mitjans de comunicació, en documentació cinematogràfica i en film researcher.

Aquest curs d'especialització que presentem, dins l'àmbit de biblioteques i les ciències de la informació, contribueix a formar nous rols bibliotecaris/documentalistes amb profunditat i complementar els coneixements dels Graus i veure com els documentalistes audiovisuals són una necessitat en el mercat laboral actual. El perfil professional té noves oportunitats laborals amb la producció de sèries i plataformes VOD, també amb les possibilitats que presenta i podrà tenir la intel·ligència artificial. A més, de les places en televisions, filmoteques, biblioteques i museus.

2. EL CURS D'ESPECIALITZACIÓ

La Universitat Oberta de Catalunya, i en concret UOCX i els Estudis de Ciències de la Informació i Comunicació, tenen una formació de postgrau: l'especialització en Documentalista audiovisual i film researcher des de l'any 2013 (març). Des de fa cursos és l'única formació d'aquestes característiques a l'Estat espanyol -anteriorment la Universidad Carlos III de Madrid tenia un màster en Documentació audiovisual que era proper en continguts i objectius formatius, però ja fa cursos que no s'ofereix.

El creditatge és de 12 ECTS que reparteixen continguts entre 3 assignatures: Documentació audiovisual (4ECTS); Documentació Televisiva (4ECTS) i Film Researcher (4ECTS).

A l'assignatura de Documentació audiovisual en televisió es fa una introducció a les tasques de documentació en relació amb el treball periodístic informatiu. Definirem, per tant, les funcions de la documentació audiovisual en la producció d'informació. Aprendre també a distingir els diversos tipus de documents audiovisuals, així com les fonts audiovisuals tradicionals i les digitals. Finalment, coneixem les diferents etapes del procés de gestió de la documentació, des de l'anàlisi dels documents audiovisuals fins a la sistematització de la informació i la confecció de bases de dades.

A Documentació cinematogràfica, s'analitza el perfil professional i el llenguatge d'especialitat que hi està vinculat. Com les altres assignatures, té un enfocament molt

pràctic, ja que es treballa la documentació en la producció, així com l'anàlisi documental i la conservació posterior, a partir d'exemples reals i casos pràctics.

I en tercer lloc, a Film researcher l'objectiu donar eines als professionals especialitzats en la gestió d'informació per fer un producte audiovisual, com ara assessorament, investigació, cerca, localització, gestió, drets d'explotació i propietat intel·lectual de documents audiovisuals.

Els materials teòrics han estat elaborats a mida pels docents, en concret volem destacar-ne 3 llibres:

GIMENEZ RAYO, Mabel. Documentación audiovisual en televisión. La selección del material.

Un segon llibre: DE LA CUADRA, Elena. Documentación cinematográfica.

I el tercer, LÓPEZ DE SOLÍS, Iris. El film researcher.

Recentment hem incorporat dos mòduls textuais: *Los metadatos. Definición, tipología, especificaciones y estándares* i *Fuentes audiovisuales para producciones cinematográficas*, elaborats per Iris López de Solís i Carlos Martín López. Calia ampliar continguts i actualitzar-ne d'antics i això ens ha permès copsar l'evolució des dels inicis del curs i tot el que hem hagut d'anar incloent, com l'evolució de la professió, inclòs, la intel·ligència artificial i el treball en plataformes VOD, on ara hi ha molta feina, especialment en docuseries basades en fets reals.

Un dels materials històrics del curs és una visita al departament de documentació de Televisió de Catalunya, elaborats el juny del 2012, i que serveixen per compensar l'alumnat que no pot assistir a la visita presencial que l'alumnat té l'oportunitat de fer, un dissabte del segon trimestre del curs.

Imatge 1: captura de pantalla dels materials audiovisuals

Aquests s'estructuren en 5 blocs:

- De l'evolució de les bases de dades fins al sistema digital
- Digitalització i preservació
- Anàlisi documental
- Perfil professional
- Vocabulari d'especialitat

Els materials, juntament amb lectures d'articles acadèmics i informacions d'actualitat publicades als mitjans o portals i vinculats amb les activitats i continguts conformen els materials que l'alumnat ha de llegir i comprendre per tal de poder preparar i lliurar les activitats.

Les activitats són totalment pràctiques i es treballa amb casos reals i hi ha una mitjana de 2 reptes per assignatura i un calendari que les permet cursar de manera esglaonada. Per exemplificar, compartim un resum d'una de les activitats demanades de manera regular. Un exemple d'activitat habitual és l'anàlisi documental del material audiovisual a televisió.

Els objectius d'aquesta PAC són: assentar els coneixements teòrics i pràctics rebuts sobre l'anàlisi del material audiovisual; aprendre a establir els diferents nivells d'anàlisi i descobrir per un mateix la complexitat que comporta aquest procés documental, una de

les principals tasques dels documentalistes de televisió, i de la qual depèn que la resposta a l'usuari en temps i material sigui eficient, ràpida i adequada a les vostres necessitats.

A partir d'un fragment informatiu d'una cadena determinada l'alumnat ha de:

- Dissenyar una fitxa d'anàlisi documental
- Triar el nivell d'anàlisi que es farà
- Analitzar el material segons la fitxa dissenyada i el nivell d'anàlisi triat
- Argumentar tant els camps elegits com el nivell d'anàlisi decidit.

El sistema d'avaluació és únicament l'avaluació continuada que se supera amb l'entrega obligatòria de les dues activitats que té cadascuna de les tres assignatures.

B2.008 - Documentació audiovisual en televisió aula 1 Carlos Martín López Contacta

Pia docent AVUI + novembre 2021 | desembre 2021 | gener 2022 | febrer 2022 | març 2022 | abril 2022

Setmanes (Dilluns) 1 8 15 22 29 6 13 20 27 3 10 17 24 31 7 14 21 28 7 14 21 28 4 11 18 25 2

Activitat (PAC)

PEC1: Anàlisi documental del material audiovisual en televisió

Baixa en PDF Imprimeix Completada

Activitat avaluable Individual Lliurament: RAC

Inici: 10/11/21 00:00h Hora Central Europea (CET)

Lliurament: 17/11/21 24:00h Hora Central Europea (CET)

Solució: 22/11/21

Qualificació: 22/11/21

Dedicació: 45 %

Avaluació **Recursos**

Tablón 20 20

- Carlos Martín López dimarts 30/11/21 - 20:20
Ficha y minutado PEC1
- Carlos Martín López dimarts 30/11/21 - 08:31
Futuro de la profesión
- Carlos Martín López dilluns 29/11/21 - 11:11
Comentarios PEC2

Imatge 2: captura de pantalla de l'aula documentació audiovisual a televisió. repte 1

S'imparteix de fa cursos només el primer semestre i d'aquesta manera hi ha una mitjana de 20-25 alumnes, volum perfecte per un seguiment personalitzat, on l'estudiantat està al centre del model educatiu, tal i com es caracteritza el model UOC. Tot i que no té pràctiques en el pla docent, l'alumnat que ho sol·licita se li busca un centre per a poder realitzar-ne d'extracurriculars.

3. DIFUSIÓ I SATISFACCIÓ

Per tal de donar-ne difusió i visibilitat hem entrevistat al *Todo Comunica*, el portal dels Estudis de Ciències de la Informació i la Comunicació a:

Iris López: «La intel·ligència artificial modificarà la labor del documentalista audiovisual»
<https://comunicacio.blogs.uoc.edu/iris-lopez-inteligencia-artificial-modificara-la-labor-del-documentalista-audiovisual/>;

Carlos Martín: “Trabajar como ‘film researcher’ es una experiencia muy enriquecedora”
<https://comunicacio.blogs.uoc.edu/carlos-martin-film-researcher/>;

Miguel Atienza: “Los documentalistas audiovisuales hemos pasado de ser el último eslabón a estar en toda la cadena de producción”
<https://blogs.uoc.edu/comunicacio/miguel-atienza-los-documentalistas-audiovisuales-hemos-pasado-de-ser-el-ultimo-eslabon-a-estar-en-toda-la-cadena-de-produccion/>

Aquest curs d'especialització, de caràcter clarament professionalitzador, té com a objectiu general formar documentalistes audiovisuals amb un enfocament tant per al sector televisiu com el cinematogràfic. Professionals que puguin donar resposta a les necessitats actuals de documentació dels productes audiovisuals de cinema i televisió.

El curs posa especial èmfasi en les necessitats i rols actuals i emergents i té assignades les competències següents:

- Adquirir les habilitats, les metodologies i les estratègies necessàries per a assolir la figura professional del documentalista audiovisual, en les diferents especialitats: documentalista en televisió, documentalista cinematogràfic i film researcher.
- Conèixer els sistemes, els productes i els recursos necessaris per a portar a terme el treball de documentació en televisió i en cinema.
- Adquirir habilitats d'anàlisi documental de fons audiovisuals.
- Adquirir habilitats de cerca en arxius audiovisuals.
- Conèixer en profunditat el procés de documentació d'un producte cinematogràfic.
- Conèixer la problemàtica de la preservació de fons audiovisuals de televisió i cinematogràfics i ser-ne conscients.
- Conèixer la casuística de la gestió de compra d'imatges.

- Conèixer els aspectes legals de la informació audiovisual i ser-ne conscients.

L'equip docent actual està format per Iris López de Solís, Carlos Martín, Alicia Parras i prèviament vam comptar amb Elena de la Cuadra, Mabel Giménez. De tutors vam comptar amb Javier Guallar i des de fa alguns cursos amb Francesc Manuel López Chaves. Tot l'equip docent són professionals de primera línia en el sector documental.

Per acabar, us deixem algunes de les xifres de l'experiència que demostren la trajectòria consolidada i l'èxit. Formació ininterrompuda durant 9 cursos acadèmics (inicialment s'oferien 2 edicions per curs, una cada semestre), fet que ha permès impartir 12 promocions fins ara, amb un total de 150 titulats.

No disposem de dades de la inserció laboral, però en nombroses ocasions la direcció acadèmica de la titulació ha rebut peticions de RTVE per tal de difondre ofertes de feina.

Si posem el focus en la satisfacció, aquesta es recull en l'enquesta estàndard d'altres titulacions com màsters i graus, és a dir, es pregunten pels blocs: pla d'aprenentatge, acció docent, recursos d'aprenentatge i sistema d'avaluació. Les darreres dades disponibles, curs 2021-2022 indiquen que l'alumnat mostra una satisfacció global del 90%.

4. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Codina, Lluís. (2020). La Documentación en los medios de comunicación: situación actual y perspectivas de futuro. Cuadernos de Documentación Multimedia, 10, 49-66.
<https://revistas.ucm.es/index.php/CDMU/article/view/68829>

De la Cuadra, Elena (2013). Documentación cinematográfica. Editorial UOC, col·lecció EPI. ISBN: 978-84-9029-773-5

Giménez Rayo, Mabel. (2007). Documentación audiovisual en televisión. La selección del material. Documentación audiovisual de televisión: la selección del material. Trea ediciones, ISBN: 978-84-9704-320-5.

Col·legi Oficial
de Bibliotecaris-
Documentalistes
de Catalunya

López de Solís, Iris. (2013). *El film researcher*. ISBN: 978 84 9029 012 5 Editorial UOC, col·lecció EPI.

López de Solís, Iris. (2021). *Fuentes audiovisuales para producciones cinematográficas*. Recursos educatius, UOC.

Martín López, Carlos. (2021). *Los metadatos. Definición, tipología, especificaciones y estándares*. Recursos educatius, UOC.

Lorenzo, Daniel; Ollé, Candela (2012). *Documentació audiovisual. Visita al Departament de Documentació de Televisió de Catalunya*. Recursos educatius.

